

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

34 Fœmina pontifici persona domestica non sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

bus si in hoc opere positis, aliquid propriæ necessitatis occurrit, quis fidelium de sua salute confidat, ubi ministros ipsorum curationis humanæ, tanta profixerit calamitate vexari? Atque ideo necessaria removendi sunt, ne quibuslibet, pro quibus Christus est mortuus, scandalum generetur in firmis. Postremo, si corpore faecundum fortassis, aut debilius nequam fanta contingere lex a divina peccata, quoniam magis domini celestis dispensatores esse non convenit (quod est dexterus), men- percullos?

C. VI. q. Qui tempore huiusmodi uxores habent, si postea nuptiis sacerdotem, clericum fieri non prohibentur.

Item Innocentius Papa I. Felici episcopo Nu-
certaine, epif. 4, c. 4.

Laii b; qui habentes uxores baptizati sunt, ac sic p. se instituerunt, ut opinio eorum in nullo vacillet, ut aut clericis juncti sint, aut monasteriorum, ex quo baptizati sunt, adhescent, si non concubinam, non pellenti noverint; si in omnibus bonis operibus vigilaverint, non prohibentur huiusmodi ad clericatus portem assimi.

4. pars. Catechismi ante falsoceptum faciem ordinem quo flama-
tum concubinatum habuisse, quos tandem sacri canones non repre-
sentant, si post faciem ordinem de ejus compositione fuisse immacu-
lates confundunt.

C. VII. q. De quedam episcopis, qui ante sua
episcopatus concubinatum habuit.

Unde Gregorius. Andreus Tarentinus episcope,
lib. 2, cap. 4, sec. 8.

Habnisse et te concubinatum manifeste veritate com-
perimus, de qua etiam contraire est quibuscum na-
ra supposito. Sed quia in rebus ambiguis absolutum non
debet esse iudicium, hoc tua conscientia eligimus com-
mittendum. Quia de re, si in facto ordine confutus e-
jus tu perficitur esse recolus maculatum, faceretisti ho-
nore deposito, ad ministrandum nullo modo prasumas
accedere, icturus in anima tua periculo d te ministra-
re. & Deo nostro te fine dubio reddere rationem, si hu-
ijs sacerdoris confusus in eo, quo es ordine, celans verita-
tem permanere volueris.

1. Comperimus] Sequitur, & te illius criminis
participationem habere, quia verba sunt etiam in editione
Pietro B. Gregorii Prolemonia. Verum sedata sunt, quantum
differt & ab aliis editionibus & a ceteris collectioribus, & a Joanne
diacono, lib. 3, num. 43. nisi a episcopo Gregorio, amissis, sententias
perturbant.

DISTINCTIO XXXIV.

Omne illud quod per manus tuas immoderata fami-
liaritatem episcopum servare oportet.

C. I. q. Etiam coniugiantur immode-
rata familiariatem episcopum vi-
tare oportet.

Unde Nicolaus Papa ad Albinum & Archi-
episcopum.

Q) Vorundam s. relatione fidelium, nonstris auribus
intimatum est; quid Lanfractus episcopus, qui &
juvens esse dicitur, venationem sit deditus: quod vitium
plurimos etiam de clericali catalogo, genere duntaxat
Germanos, & Gallos irreverenter implicat. Verum
iste (si ita est, ut audiendum) merito juvens dicitur, qui
juvenilibus desideriis occupatus, nulla g. gravitate con-
stringitur & i. Nam (ut beatus dicit Hieronymus h) ve-

a Leon. 2. b Anselm. lib. 7, cap. 29, al. 24. Ivo part. 1. cap. 15.
Pamorm. lib. 3, cap. 40. c Burchard. lib. 1, cap. 105. Ivo part. 1.
cap. 40. Polyc. lib. 4, tit. 39. d al. periculum. e al. Alvinum.
f Ivo part. 5, cap. 35. g nulla somnis gravitate. h Ivo. li ad
ap. 5. Mches. & in Isag. 90.

natorum nuncquam legamus sanctum & infra. Nilominus autem de hoc episcopo relatum est Apostolatus re-
at familiaritatem; & ob id malafama ei orta sit: pro
qua se a fanditate tua, extensis que coepicopis suis com-
monitus a que correpens est, sed nullatenus emendatus;
qua res in hoc maxime dispergit, & magis, ac magis de-
teriorum de redditu opinionem, in quo beatitudinis
& ceterorum coepicoporum suorum rationibus non
obedit, & per inobedientiam in culm protoplati
relabitur. Oportet ergo fraternitatem tuam synodalē
cum epicopis, & suffraganeis tuis convocare concilium,
& ceterum salutarium eloquii epis opum conveniente, atque
illi pauciorum auctoritatem praepicer, quatenus ab omni-
um bestiarum vel volucrum venatione penitus alienus
femor omnia coegerat. Quod si parente contempnit,
& tam pro venationis declinatione, quam pro immode-
rata filie sue conversatione, viranda vobis admoni-
bus obedire dilulerit, à vestro collegio excommunicata
est abcedat. Quod si in hoc contrarium adhuc appar-
erit, a ministerio cessare debet.

C. II. PALEA.

[Ex concilio i. Aurelianensi III.]

E piscopum a, presbyterum, aut diaconum canes ad
venandam aut accipitres, aut huiusmodi res habet
non licet. Quod si quis talium personarum in ha-
viliate, & superius detentus fuerit; si episcopus est, tribus
menibus a communione a suspenderat; diaconus ve-
ro ab omni officio, & communione suspendatur.

i. [Ex Aurelianensi] Hoc palea etiam in decreta lib. 16
cleric. ven. cap. 1, etiam ex concilio Aurelianensi, & in Panormia
ex cap. Sed in Aurelianensi, que exaltat, non est inventa.
Burchardus. In pars. 6, cap. 88, citante ex Melodensi. Eadem ver-
sionem est in Agathensi, cap. 3. (quod citans Ivo p. 1, cap.
& p. 13, cap. 3, & in Epauensi, cap. 3.

2. q. A communione] In decretilibus legitur a communi-
tione, si presbyter, duobus, si diaconus, ab omni officio
suspendatur. Apud Burchardum est, si a communione sus-
pendat, presbyter duobus; diaconus vero ab omnificio,
& a communione suspendatur: nec multo aliis p-
pud Leonem, pars. 6, & in concilio Epauensi.
In Agathensi autem, & apud Ivo cap. 13. Se a communione suspendat; p-
bryter duobus menibus absinet; diaconus vero ab
omni officio, & e communione absinet. Verum apud
eundem Leonem, pars. 13. ex concilio item Agathensi hoc modi in
menibus se absinet, diaconus vero ab omni officio
vel communione absinet.

C. III. PALEA.

O Mnibus & servis Dei venationes, & sylvaticæ vi-
gationes f cum canibus, & ut accipitres, aut falco-
nes habeant, interdicuntur.

q. Hac etiam palea habetur eod. rit. de cleric. ven. cap. 1, all
ex eodem concilio Aurelianensi citatur, quemadmodum & apud
Burchardum, & Leonem. Sententia riflata p. servis est in
Panormia lib. 3, cap. 167. b. al. voluntate superius den-
tibus, & habebus lib. 5, capitular. cap. 2, & manufactura etiam
inter apifices Zacharia in codice sapientiora monasteriorum
nicanorum.

Concubina statim hic ea intelligitur, que cestibzis &
galibus infirmis ventis est, & conjugali effectu ab
eodem concilio citatur, quemadmodum & apud

a. Extra de cleric. ven. cap. 1. Burchard. libro 2, cap. 15.
Ivo part. 1, cap. 306. & part. 6, cap. 238. & part. 11, cap. 25.
Panorm. libro 3, cap. 167. b. al. voluntate superius den-
tibus, c. al. vel. d. al. suspenderat. c. Extra de cleric. ven.
cap. 2. Burchard. lib. 2, cap. 214. Ivo part. 6, cap. 313. f. &
suspensione.

fater, hanc conjugem facit affectus, concubinam vero lex nominat.
De hac dictio in Concilio Toletano I.c.17.

C. IV. q. Qui non habet uxorem, sed loco illius
concupinam, à communione non re-
pelleretur.

I. qui & non i habet uxorem, & pro uxore concubini-
nam habet, à communione non repelleretur: tamen b
ut unius mulieris, aut uxoris, aut concubinae sit conjunc-
tione contentus.

1. ¶ Is qui non] Integer concilii canon, qui apud Iovem
quaque, & in Pamormia refertur, est hic: Si qui habens u-
xorem fidelis e, concubinam habeat, non communi-
cet. Exterum is, qui non habet uxorem, & pro uxore
concubinam, habet, à communione non repelleretur: ta-
men d, ut unius mulieris, aut uxoris, aut concubinae (ut
ei placuerit) sit conjunctio contentus. Aliis vienes
abficiatur, donec defatur, & ad poenitentiam revertatur.
Nec vero anno concubinam genit etiam tempore
permittetur. De quibus quid in lezibz gentilium Impera-
torum legatis, nihil opus est referre. Cetera lugdunensis novella 12.
e. 1. (ut est apud Iulianum antecoram) quadam concubinae
comparat quatuormodo uxorum, que fine datuum tabulariorum
solenitatem dulce furentur. Ad quod concubinarum genus referen-
dum est, quod tribit B. Augustinus in lib. de loco conjugali, &
refertur §. 32. q. 2. c. 3. In quibus haec tria erant necessaria: pri-
mum, ut seruari esset fiducia: deinde fides mutua, quod alteri non
jungentur, neque a processione filiorum alteriorum extirsum, ut
usque ad mortem in ea vita conjunctio manendum sibi propone-
rent. Ebenus quidem scribit B. Augustinus pofle aliquo modo
dici, nuptias sive & concubinam, quatuor si habent non auditas
appellare uxores: quia non intervenient influenta distria, &
alio, que jure cuiuslibet & canonicis regulamentari, ut effectum legitima u-
xor: quod habet superdicta novella 12. & §. 30. q. 5. c. aliter. Ita-
que Iugoslavus multas, cum non effici uxores, vocantur con-
cubinae: sed ob illa tria, ac praeceps, quod in affectu maritali
permanere flentur, permettabit ipsa communicare, habe-
bantur, tanquam uxores minus plenius dicta. Et hoc est, quid
hic, & in sequenti capitulo dicuntur, pro uxore, & loco uxori habere
concupinam: Idque Gratianus ipse ad finem capituli antecedentis
q. concubinae indicavit. Nam concubinam ad tempus, adhibitu-
rum, etiam si filiorum processandorum causa habentes, planis illi-
ciuntur concubinatus: quod afficit idem B. Augustinus, c. audi-
t. 3. ad. & modicem lib. de bono conjugali, cap. concubina, §. 32.
que 2.

C. V. q. De eadem.
Item fiducia de difiania & novi & veteris
Testamenti.

Christiano f non dicat plurimas, sed nec duas simul
haberet licet est, nisi unam tantum, aut uxorem, aut
certi loco uxoris (si conjux deest) concubinam.

C. VI. PALEA.

Ex dictio Augustini in lib. Homiliarum, Ho-
milia xlix.

A. videt g. charismati membra Christi, & matris ca-
tholicae ecclesie filii. Quod dico competitibus &
fidelibus, audient perintentes. Quod dico fidelibus,
dico & competitibus, & poenitentibus. Audiant ca-
techumeni, audiant omnes, omnimentim, nemo con-
temnatur: sit omni in consolacione vefter auditus, ne
vobis sit in testimonium dolor meus: Competentibus
dico, forniciari vobis non licet: sufficient vobis uxores, &
audiat Deus, si vos fudi eiſis: audient angeli, si vos

1. ¶ Competentibus] Hoc loco verba sunt ex originali in
suum ordinem restituta. Qui autem vocantur competentes, de-
clarare B. Augustinus in sermone ad competentes, atq; intelligi et-
iam potest ex eodem B. Augustino alibi, & ex aliis.

2. ¶ Vxores] In hac praecipue parte non sunt relata propria
verba B. Augustini; sed nomilla omisita, ac mutata. Nam ipse
sua scribit: sufficient vobis uxores, aut nec uxores: concu-
binas vobis habere non licet. Audiat Deus, si vos fudi
eiſis: audient Angeli eius, si vos contentimur: concu-
binas vobis habere non licet: si audirent competentes, quod
dico fidelibus, non habetis uxores, non licet vobis habere
concubinas, quas potest ducatis uxores, quanto magis da-
minatio vobis erit, si habere volueritis & concubinas, &c
uxores dimittat.

3. pars. Ceterum, si non talis concubina fuerit, & esse illius
de quo agitur, future incontinentia sufficientem anferre digna-
scitur, apostolica concessione ad ordinem diaconum provecte
posset.

C. VII. q. Quod post mortem uxoris latenter
de ancilla filios, diaconi fieri per-
mititur.
Unde Pelagius Papa Florentino ¶
Episcopo,

F. Rateenitatis & tua relatione suscepta, ejus latorem
secundas quidem nuptias expertum non fuisse didi-
cimus, casitatem tamen eum a priori non servata
conjigio designasti. Et quanvis multa sint, quae in hu-
iustificando cibibus observari canonica jubet sublimita-
tis & auctoribus: tamen quia defectus nostrorum tem-
porum, quibus non solam merita, sed corpora ipsa homi-
num defeccent, distinctionis illius non patitur in omni-
bus manere censuram, & actas istius, de quo agitur, fu-
ture incontinentia sufficientem auferre dignoscitur, ut
ad diaconatum posse provehi temporum, ut dictum est,
condeſſendentes defectus concessione nos noveris. & §.

¶ Miceram & vero ancillam eius, de qua se post transi-
tum uxoris filios habere concessus est, jubemus, ut tua
dispositione cuiquam monasterio continentiam profesiū-
radetur L.

1. ¶ Traditor] Apud Anselmum sequitur: ut melio-
ri sorte ad quod promovetur officium, sub bona posit
fama merito ministrare, nec aliqua opinione ejus ma-
culanda relinquitur occasio: neque multa alter in Poly-
capo.

Hoc ex dispensatione misericordiae: ceterum ex rigore discipli-
ne ineligatur illud Aurelianensis & concili.

2. ¶ Aurelianensis] Hoc ad verbum habentur in concil. Ge-
rondenensi, cap. 8.

C. VIII. q. Non admittatur ad clericum,
qui præter uxorem, aliam cogno-
vertit.

1. quis de laicis post uxorem aliam eujusunque con-
ditionis cognoverit mulierem, in clericum nullatenus
admittatur.

4. pars. Qued ergo de pellici, & meretrice apud Gregorium,

& Innocentius scribunt, propter item futura incontinentia confi-
tutionem credita: quia difficile contumaciam servat, qui se illicita

concupiū maculare non metuit. Vel E probhetus ordinari, que

pellicem, vel meretricem cognoverit magis affectu, vel quia cor-
rupta florē virginitatem amiserit, vel quia meretrici non de-
finit, licet in uxorem ducatur. Utramq; enim impedimentum
cuidat praefat, quo minus ad facilius ordinare pertingeret valdet.

a. al. Florentia. b. Anselm. l. 7. c. 68. d. 73. Polyc. l. 2. m. 1.

c. al. c. d. al. substitutus. e. al. Miceram. f. al. S-

C. IX. ¶ Qui virginem non duxit uxorem, ad sarcas ordines non accedit.

Unde Hilarius Papa in sydo Romana, cap. 2.

¶ fratribus, dicens.

Cvrandum a ergo b in primis est, ne ad facros ordines c (sicurgelis prioribus ante praeceptum est) quicquam, qui uxorem non virginem duxit, alipret.

C. X. ¶ Bigamus, vel ponentes, corpore uterius, literas ignoramus, curie vel constitutio- ni obnoxiae, clericis non sat.

Item Gregorius urbis Romanz praeful Squilatino d Episc. lib. 2. epif. 25.

Precepimus e. ne unquam illicitas ordinationes facias: nec bigamus, aut qui virginem non est foratus uxorem, aut ignorantem literas, ut in quiclibet parte corporis vitium, vel peccantia f. vel curia aut quiclibet conditione obnoxium, ad facros ordines permititas accedere: sed si quis hujusmodi reperies, non audias promovere.

C. XI. ¶ Non fiat sacerdos, cuius uxorem existenter confit adulterio administrabo.

Item in Neocesarini concilio, cap. 8.

Si g. cuius uxorem adulterio commisit, cum esset Slaicus, evidenter fuerit comprobatum, ad ministerium ecclesiasticum admitti non posset. Quod si in clericatu jam ex constituto, adulterio, dato repudio dimittere sam debet. Si vero retinere ejus confituum valit, non posset dulcecepto ministerio perfici.

C. XII. ¶ Decedens.

Item ex concilio Martini Papæ.

Si b laici i uxori adulterio fuerit comprehensa, hic talis ad ministerium ecclesiasticum nullo modo adducatur. Si autem post ordinacionem aliquius clerici uxori adulterata fuerit, dimittantur. Si autem cum ipsa voluntaria permanero, à ministerio alienus sit.

Præmissi ex portatis bigamus, & qui virgines non sunt ferti uxores, a sacri ordinibus prohibentur. Sed queritur, si quae ante baptizam viduam duxerit uxorem, ut propterea sit prohibitus a sacri ordinibus.

C. XIII. ¶ Qui ante baptismum, seu post baptismum, viduam duxit uxorem, non admittatur ad clerum.

De hu ita scribit Innocentius Papa ultricio:

Rathomagenf. Epif. 29. epif. 2.

cap. 5.

Sy. quis viduam (litter laicus) duxerit uxorem, five ante baptismum, five post baptismum, non admittatur ad clerum; iuxta eadem virtus videtur exclusus. In baptismo enim criminis dimittuntur, non accepte uxoris confituum relaxantur. ¶ Quid si non putatur uxor esse computanda, quia ante baptismum duxit eis, ex gone filii, qui ante baptismum genui sunt, pro filii ha- beantur.

C. XIV. ¶ Qui secunda conjugia constituitur, clericis non fiat.

Prohibetur etiam bigamus a quolibet ordine clericatus, iuxta illud Ambrolii, epif. 82. ad Vercellenses ecclæsticas.

Cognoscamus m. non solum hoc de episcopo, & prebytero Apostolum statuisse, sed etiam Patres in con-

a cavendum] orig. b Angl. l. 7. c. 12. ad. Pann. l. 3. c. 50.
c Gradius] orig. d forte Scallacio. e Angl. l. 7. cap. 31.
al. 42. Polyl. l. 2. c. 31. Ivo p. 8. cap. 28. f al. patremem. al. publice patremem. al. filium patremem. g Angl. l. 7. c. 39. h A-
pid Martinus Bracarensem, cap. 25. i aliquis laici] orig.
k Angl. c. 11. Ivo p. 8. cap. 25. l cap. 6. c. 31. d epif. m Ivo
p. 8. cap. 29. Pann. l. 6. c. 42.

cili a Nicenii tractatu addidisse, neque clericum quem quam debere esse, qui secunda conjugia fortius sit.

s pars. Similiter etiam viduarum maritis, vel ancilarum, vel metrictarum, clerici fieri non possunt.

C. XV. ¶ Spectacula publicis manipulam, vel ejclam, vel ancillam ducens uxorem.

Dicimus non fas.

Unde in canonibus Apostolorum, c. 11. legitur.

S i b qui viduam, aut ejclam accepit, aut meret-
cem, aut ancillam, vel aliquam de his, qui publicis
spectaculis manipulantur: non potest esse Episcopus, aut
Presbyter, aut Diaconus, aut eorum numero, qui ini-
strio facio defervunt.

C. XVI. ¶ Quia sit vidua, vel ejclam, vel
meretrix.

Dicimus sit vidua, que ejclam, vel metricta, Hie-
ronymus epif. 12. ad Fabiolam de vestis fa-
cerioris ostendit, dicens.

V Idua e est, cujus maritus est mortuus. Ejecta est, qui multo-
rum libidini patet.

7 pars. Sed potest temporum depositu condescendens Papa
Martinus, in minoribus ordinibus eos confituti permisit, non regu-
lam profigendo, dicens.

C. XVII. ¶ Inter lectors, vel officios departe-
tur subdiaconi, secundum ducen-
tum.

S I subdiaconis secundum uxorem duxerit, inter lec-
tores vel officios habeatur, ita ut Apostolum non
legat.

Necessitate tamen exigente bigamus sibi ad subdiaconatum po-
sit promoviri.

C. XVIII. ¶ Viduam ducens uxorem, subdia-
conus, si necessitas exigat, fieri potest.

Vnde Martinus Papa ait.

Lector e. si viduam alterius uxorem accepit, in
lectoratu permaneat, aut si forte necessitas sit, sub-
diaconus sit, nihil autem suprad. Similiter, & si bigamus
fuerit.

s pars. Quibus autem propria conjugia prohibentur, interde-
citar etiam nuptiaribus convivis interfici.

C. XIX. ¶ Nuptiarum convivis presbyteri
interfici non debent.

Vnde in Agathensi concilio, cap. 39. legitur.

P Resbyteri f. diaconi, subdiaconi, vel deinceps, qui
bus ducenti uxores licentia non est i. etiam aliena-

tum nuptiarum evidenti convivia, nec his certibus insuffi-
cienti ubi amatoria cantantur, & turpia, aut obsceni-
mitos corporum choreis & salutationibus effunduntur, ne
admitit. aut oblitus facris mysteriorum g. deputati turpium
specieculorum, atque verborum contagione polluantur.

i ¶ Licentia non est. In codicibus imprefus legebatur, li-
cencia modo, non est. Exponita est delicto, modo, que neg-
li originalis neg. in virtutibus exemplaribus Gratianus, a Burch. Ivne,
concilio Venerico, c. 11. (ubi hoc iterum repetitur) habetur. At
predicatores quidem nunquam, ne apud Gracchus quidem, sicut ducen-
tus.

Vnde vero intelligenda est, si post selenem seducit nuptiarum
mortis intervenient, a vero sua dextra fuerit. Ceterum, si anti-
quum convenient, fatali necessitate ab alterius alijs fuerit
licet ex sponibibus uxoris appellata, non tamen post mortem
bonis, exponi in propria sit dicta, & cum ex velata, vel
appellata, nec ex eis copula à sacri ordinibus aliquis proba-
batur.

a. al concilio Nicenii tractatu.] orig. b Ivo p. 8. cap. 29.

c. Pann. l. 6. c. 68. Apud Martinum Brac. c. 4. 4. Ex concil. Tolte-
no 1. c. 4. d. Hec verbis, non regulam profigendo, absunt ab ali-
quot exemplaribus. e Ibid. c. 43. Ex concil. Toltean. 1. c. 1.
f. Burch. l. 2. c. 4. 4. Ivo p. 8. cap. 29. Polyc. lib. 4. tit. 31. g. d.
ministrum.

C. XX. q. *Qd cum alio velatam, non tamen illi mptam, uxorem dicit sacerdos feri non pridetur.*

Unde Pelagius Papa scribit.

V Alentino a clero, cui mulier cum alio ante velata non tamen cincta, sed virgo permanens, post mortem eius, cum quo velata erat Ipona b, conjugali est copula factata; quia iterum et velamen accepit, nullum in promovendo generare obstatum, quia nihil est equum ad hunc articulum pertinet) quod ei de casu obiectum institutus.

DISTINCTIO XXXV.

A Quibus ordinibus bigami prohibeantur, & utramque repudiantur bigami, qui ante baptismum habuerunt unum, & post baptismum alterum, & an licet facili usum in sacris ordinibus confitimus, multorum ad orientalem breviter monstravimus. q. Segnior autem descriptione illa Apostolica d, ut sit sobrium, qui ordinandus est, non violenter: quod ex autoritate veteris Testamenti introduxit est. Miseris enim templi prohibentur vinos & fecerant bibere, ne obirent gravem corda eorum, & ut sensus eorum vegetar semper, & renui fieri, vel quia venter mero aliquani facile defipnat in libidines. Unde Non s inebrietas inducavit femoros; Latr, quem Sedona non videt, vina vicerunt.

q. Quid tamen g. vinolentus est proibetur, non feme, sed frequenter vino repletus debet metellus.

C. I. q. Diaconus, Presbyter, & Episcopus ebrietatis, & ales deferventes, nisi defervit, deponatur.

Hinc etiam in canonibus Apostolorum, Can. 43.

q. legitur.

E Piscopus, aut presbyter, aut diaconus, alea, atque ebrietati defervens, aut defatur, aut certe damnetur. b. Subdiaconus, aut lector, aut cantor similia faciens, aut defensio, aut communione privetur i. Similiter etiam laicus.

C. II. q. Eius carnum, & vini potu, post diluvium concessus legitur: post Christi adventum inhibetur.

Item Hieronymus lib. 1. contra Iovinianum.

A B k exordio conditionis humanae nec carnibus veserbamur, nec dabamus repudium, nec preputia nobis trahiebantur in signum. Hoc cursu ad diluvium usque pervenimus. Post diluvium autem cum datione legis, quam impetrare natus potuit, carnes ingesta sunt ad vendendum, & repudia concessa duxit, & cultellus circumcisus appositus, quasi Dei manus plus in nobis creaverit, quam necesse est. Postquam autem Christus venit in fine temporum, & revolutus ad a. & extremitatem retraxit ad principium l. nobis dare permititur, nec circumcidimus m, nec comedimus carnes, dicente Apostolo n, Bonum est vinos non bibere, & carnes non comedere. Et vinos enim cum carnibus post diluvium, dedicarunt est.

C. III. q. Alienum est a sanitate postimbulis & ebrietatis vacare.

Item lib. 2. contra Iovinianum.

L Vxoriofa o res vinosum, & tumultuosa ebrietas; omnis, qui cum his miscetur, non erit sapientia.

a Simile 27. q. 2. c. quid autem q. item si spona. b. Isp. p. 6. c. 112. b. d. 1. p. 6. c. d. interim. d. 1. Tim. 2. c. in gl. ad eun. loco habentur haec omnia ex Hier. ep. 3. c. Levit. 10. q. ea. c. venit. f. Gen. 9. & 19. g. al. autem gl. interlineari. i. Tim. 3. h. xadueb. id est. deponatur. i. communione prouertur. k. Euseb. 1. 14. c. Polyc. 1. 6. rit. 18. Isp. p. 12. c. 73. Pann. 11. 3. 73. Rab. 1. 2. l. Matth. 19. m. Ad. 1. 1. Gal. 3. n. Rom. 14. o. Prov. 23.

C. IV. q. Ignominium est sacerdoti affi-
re delicia, epulu, atq; lafa-
vis.

Item in Michaeo ad c. 2.

E Ecclesiæ principes, qui delicias afflunt, & inter epulas, atque lacivias judiciam servare se credunt, propheticus a fermo describit, quod ejusmodi fons de iustis dominis, laetus, convixus, & multo labore epulu conquistans, & ejusmodi proprias malas cogitationes, & opera sua. Et, si vis scire, quo ejusmodi sunt, Evangelium è legge: in tenebris felices exteriores, ubi erit flatus, & fridor dentum. At non confuso, & ignominia est, tefum crucifixum, magnificum pauperum atque effundentem, farts predicare corporibus? Jejuniorumque doctrinam rubentes buccas, mentemque ora proferit? Si in Apostolorum loco sumus, non solum sermonem coram imitemur, sed conformatio nem quoque, & abstinentiam amplectamur.

C. V. De eodem. PALEA.

Item ad Oceanum, epif. 3.

V Enter mero xfluanas citi despumant in libidines. Voi
ebrietas, ibi libido dominatur, & furor.

C. VI. De eodem. PALEA.

Item ad Nepotinum, de vita iherosolim.

V Inolentum & sacerdotem & Apostolus damnat, & vetus d lex prohibet. Sacerdotes qui ministrant & in templo Dci, prohibentur vinos, & siceram bibere, ne in crupula, & ebrietate aggraventur corda coni. Sicut Hebreo fermone omnis potu nuncupatur, quæ inebriare potest. q. j. f. Quidquid inebriat, & flatum mentis evexit, fuge similiter ut vinum. [Nolite, ait Apostolus, & inebriari vino, in quo est luxuria] & super h. Qui alatario defervant, vinos, & siceram non bibant. Spona Chirilli i vinum fugiat ut venenum. Vinum, & ebrietates incendium est.

i. q. Spona Chirilli. In epifola ad Eustochium sic habetur. Hoc primum moneo, hoc obreffor, ut spona Chirilli vino pro veneno. & paulo post: vinum & adolescentia duplex est incendium voluntatis.

C. VII. q. De eodem.

Item Proph. de vita contemplativa, lib. 2.

cap. 22.

L Vxuriam facit, & nutrit vini perceptio nimia, non na-

C. VIII. q. In Paradiso abstinenia, post paradisum edenda luxuria incipit.

Item Ambrosius in lib. de Elia, & Ieunio,

cap. 4. f. j.

S Extro die bestia sunt creat., & cum bestiis orta edentur potitas est, & usus ecarunt. Vbi cubus coepit, ibi finis factus est mundi: ibi i coepit sua incrementa necare, ubi k cooperante divina opera circa cum ferari. Quo indicio declaratum est, quod per cibos mundus habet immunitatem, per quos deficit augere. q. j. f. Et ut sciamus non esse novum jejunium, primam illuc legendum confituit de Ieunio. q. j. f. Eouique nemo pravaricari noverat, ut adhuc orta non esset, quia prima est pravaricatio. Indictum jejunium, abstinentia lex, à Domino Deo: pravaricatio legis à diabolo; culpa per cibum, latebra post cibum: cognito infirmitatis in cibis, virtus firmatus in jejunio. q. infra. q. Serpens gula perficiat, Dominus jejunare decernit. Itaque gula de paradiſo regnament expulit; abstinentia ad paradisum.

a Michaeo 2. b. Matthas 22. supra initio diff. Hieron, in epifola ad Titum ad cap. 1. in epifola ad Oceanum, d. Le-
vit. 10. Num. 5. & altaria deferventes,] orig. f. Ad Nepote-
num. g. Ephes. c. h. Ad Eustochium, epifola 22. i. ubi-
orig. k. ibi.] orig.

E 2